

UCHWAŁA NR 145/VIII/2021

RADY GMINY ZAGNAŃSK

z dnia 29 grudnia 2021 r.

**w sprawie : przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny
w Gminie Zagnańsk na lata 2022-2024.**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r., poz. 1372 ze zm.), w związku z art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust.2 ustawy z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz.821 ze zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Zagnańsk na lata **2022-2024**, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zagnańsk.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2022 roku.

**PRZEWODNICZĄCA
RADY GMINY**
Renata Pistakowska

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.) w art. 176 – 179 szczegółowo określa zadania gminy w zakresie wspierania rodziny.

W artykule 176 ww. ustawy przedstawione są zadania własne gminy, do których należy zapisane w punkcie 1 „opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny”.

Artykuł 179 natomiast mówi: w ust. 1: „W terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.” oraz w ust. 2: „Rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby o których mowa w ust. 1, uchwała gminne programy wspierania rodziny”.

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Zagnańsk będą środki własne gminy, środki z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii oraz pozyskiwane środki zewnętrzne i dotacje.

Załącznik
do Uchwały Nr 145/VIII/2021
Rady Gminy Zagnańsk
z dnia 29 grudnia 2021 roku

GMINNY
PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2022 – 2024

SPIS TREŚCI:

WSTĘP

- 1. PODSTAWY PRAWNE**
- 2. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE ZAGNAŃSK**
- 3. ZAŁOŻENIA PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY ZAGNAŃSK**
- 4. CEL GŁÓWNY PROGRAMU**
- 5. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU**
- 6. ODBIORCY PROGRAMU**
- 7. DZIAŁANIA**
- 8. CZAS REALIZACJI PROGRAMU**
- 9. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA**
- 10. REALIZATORZY PROGRAMU**
- 11. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU**
- 12. SPOSÓB KONTROLI REALIZACJI PROGRAMU**

PODSUMOWANIE

WSTĘP

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek opracowania i realizacji 3 - letnich programów wspierania rodziny.

Celem programu jest zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom naturalnym przeżywające trudności zakłócające i uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji.

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem wychowawczym zapewniającym prawidłowy rozwój wszystkich jej członków, w szczególności dzieci. Obowiązkiem gminy jest dbanie o dobro swoich mieszkańców, a co za tym idzie wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych i nie potrafiących pomyślnie rozwiązać swoich sytuacji kryzysowych. Szukając prób pomocy dziecku, uwagę należy skupić nie tylko na problemach dziecka, ale także na problemach jego rodziny, bo to w dezintegracji rodziny tkwi źródło sieroctwa społecznego. Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny, wymienić należy: niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych, niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, a także alkoholizm jednego lub obojga rodziców, karalność sądową, przejawy psychopatii, maltretowanie oraz znęcanie się nad dzieckiem. Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą.

Skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta we współpracy ze środowiskiem lokalnym, w tym sąsiedzkim, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, Kościołem i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Chodzi tu nie tylko o kontaktowanie się z rodziną, ale o współpracę z nią, a więc obustronny wysiłek – ze strony pracowników pieczy zastępczej i rodziców - zmierzającą do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego.

Prowadzenie profilaktycznych działań wspierających dziecko w rodzinie jest formą pomocy tańszą i bardziej skuteczną. Natomiast praca z rodziną biologiczną w przypadku, gdy zaistniała konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do rodziny. Działania wspierające w utrzymaniu pełnej rodziny wskazane są zarówno ze względów społecznych, jak i ekonomicznych, gdyż służą obniżeniu kosztów gminy związanych z pobytem dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Program będzie miał zatem charakter zróżnicowany, zarówno profilaktyczny jak i interwencyjny w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji.

I. PODSTAWY PRAWNE

Realizacja polityki wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej opiera się na:

- AKTACH PRWAWNYCH

ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy

ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej

ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii

ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych

ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny

ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci

ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin Za życiem

- DOKUMENTACH LOKALNYCH

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zagnańsk

Programie wspierania rodziny

Programie Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie i ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz

Przeciwdziałania Narkomanii

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wójt zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- 2) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- 4) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- 5) pomocy w integracji rodziny;
- 6) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- 7) dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie:

- 1) pracy z rodziną;
- 2) pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Rodzina może otrzymać wsparcie przez działania:

- 1) instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny;
- 2) placówek wsparcia dziennego;
- 3) rodzin wspierających.

Pracę z rodziną organizuje gmina – w gminie Zagnańsk podmiotem, któremu gmina powierzyła realizację tego zadania jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zagnańsku.

Praca z rodziną może być prowadzona w szczególności w formie:

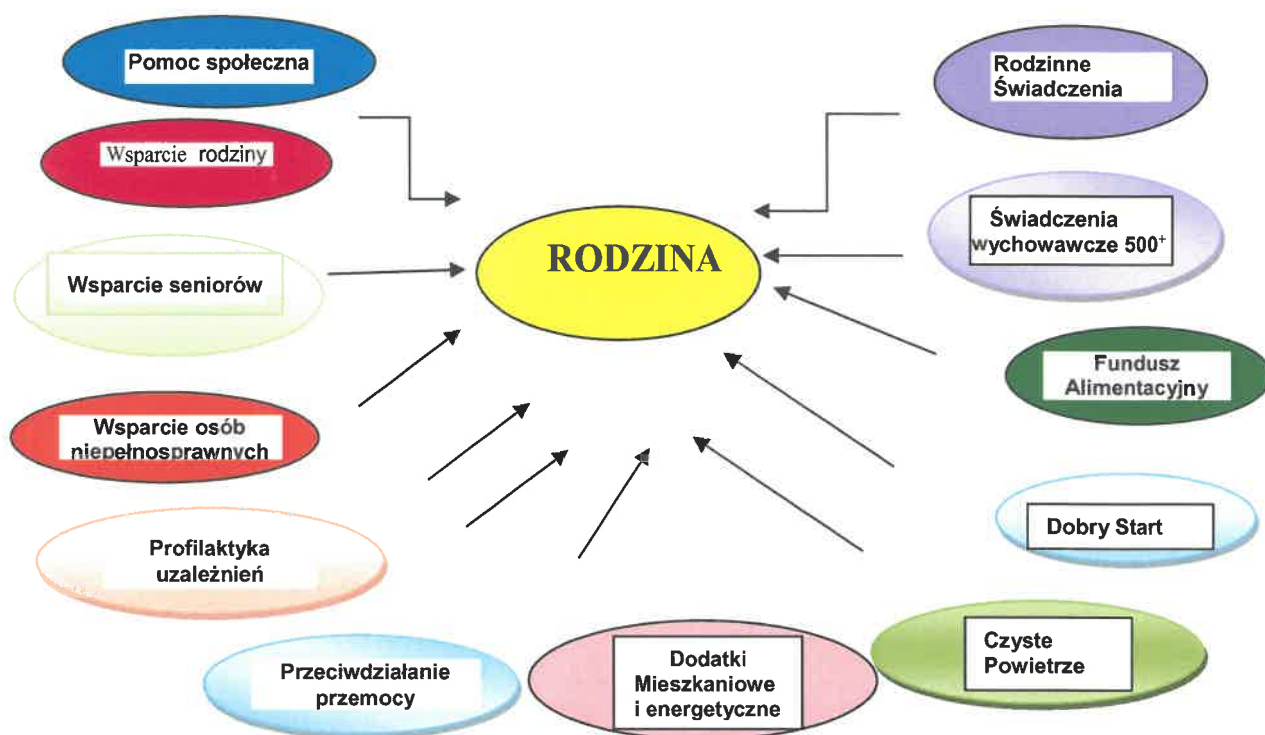
- 1) konsultacji i poradnictwa specjalistycznego;
- 2) terapii i mediacji;
- 3) usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych;
- 4) pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;
- 5) organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych dalej „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”.

Praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

W przypadku gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Po przeprowadzeniu wywiadu pracownik socjalny dokonuje analizy sytuacji rodziny. Jeżeli z analizy wynika konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występuje do kierownika ośrodka pomocy społecznej z wnioskiem o jego przydzielenie.

Po otrzymaniu wniosku kierownik ośrodka pomocy społecznej przydziela rodzinie asystenta rodziny.

Interdyscyplinarny system wspierania rodzin powoduje, że rodzina w jednym miejscu tj. w Ośrodku Pomocy Społecznej może skorzystać z różnorodnego wsparcia.

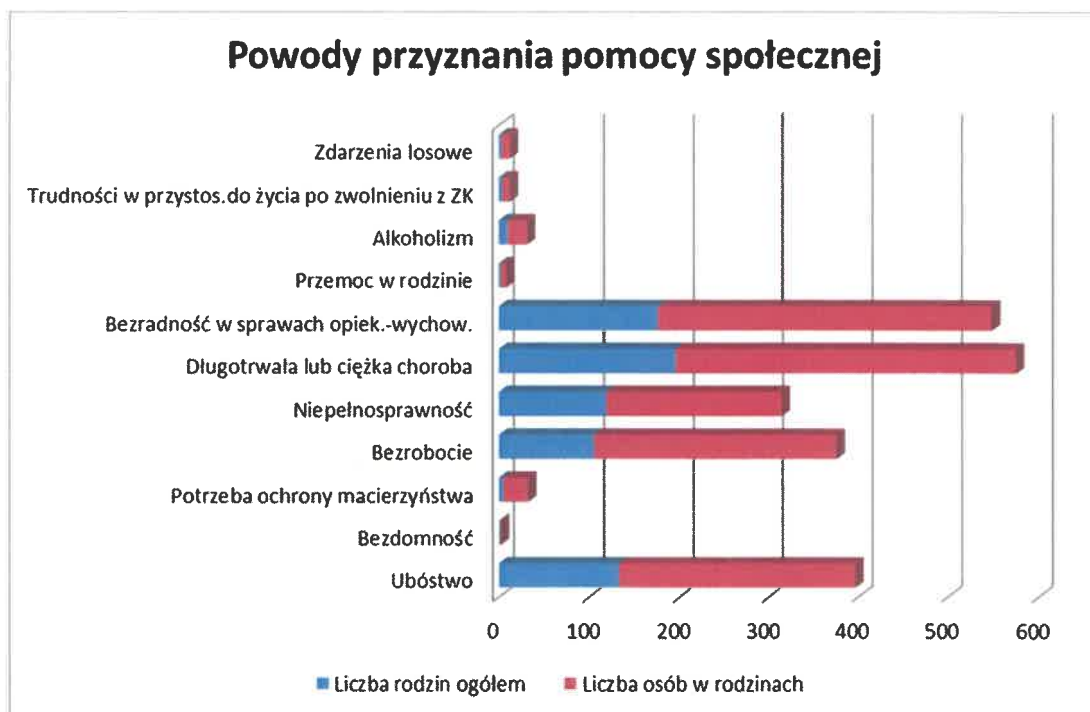
II. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE ZAGNAŃSK

Na dzień 31 grudnia 2020 r. w Gminie Zagnańsk zameldowanych na pobyt stały było 12 591 osób, w tym 6421 kobiet i 6170 mężczyzn.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Kielcach (na dzień 30 listopada 2021 r.) było zarejestrowanych 285 osób - w tym: 145 kobiet i 140 mężczyzn; 87 osób, jako długotrwale bezrobotne i 82 osoby z prawem do zasiłku.

W 2020 roku udzielono pomocy i wsparcia, w formie zasiłków i świadczeń pomocy społecznej realizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zagnańsku, 260 rodzinom, liczącym 345 osób. Powodami udzielenia pomocy były: bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie, alkoholizm, ochrona macierzyństwa i przemoc w rodzinie.

W poniższej tabeli zebrano informacje dotyczące zestawienia liczby osób korzystających w różnych form pomocy GOPS w stosunku do mieszkańców zameldowanych na pobyt stały na terenie gminy Zagnańsk.

Źródło: Sprawozdanie GOPS w Zagnańsku

Z poradnictwa specjalistycznego skorzystało:

101 osób – w zakresie uzależnień,

49 osób – w zakresie wsparcia psychologicznego,

298 rodzinom udzielono pomocy w formie pracy socjalnej tj. 626 porad.

Dodatkowo budżety domowe rodzin wspiera ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, przyznająca świadczenie wychowawcze 500+ wypłacana na każde dziecko oraz program rządowy 300+ dla młodzieży uczącej się do 20 roku życia, a młodzieży niepełnosprawnej do 24 roku życia. Otrzymywane środki znacznie poprawiły funkcjonowanie rodzin wielodzietnych oraz rodzin z dziećmi, co przekłada się na spadek wypłacanych świadczeń finansowych.

Nie zmienia się znacząco liczba rodzin, którym pomoc udzielana jest ze względu na niepełnosprawność czy długotrwałą chorobę. W ostatnich latach zwiększa się liczba rodzin, w których dominuje problem bezrobocia, alkoholizm pozostaje na zbliżonym poziomie. Liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w tym rodzin niepełnych i wielodzietnych.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, otrzymywały pomoc od gminy w postaci wsparcia asystenta rodziny.

Pomoc realizowana jest poprzez działania asystenta rodziny, który wspiera rodziny w przewyżaniu trudności związanych z opieką i wychowaniem małoletnich dzieci.

Asystent ułatwia rodzicom wypełnianie ról społecznych w celu osiągnięcia podstawowej stabilizacji życiowej. Jego zadaniem jest nie dopuszczenie do umieszczania dzieci poza rodziną w placówkach lub rodzinach zastępczych. Jeśli dzieci znajdują się w pieczy zastępczej, rolą asystenta są działania na rzecz jak najszybszego powrotu dzieci do rodziny.

Na podstawie sprawozdań oraz analizy dokumentów pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zagnańsku opracowano diagnozę dotyczącą liczby rodzin dysfunkcyjnych oraz liczbę dzieci w tych rodzinach umieszczonych w pieczy zastępczej.

Tabela nr 2. Liczba rodzin dysfunkcyjnych, w których występują problemy opiekuńczo wychowawcze w latach 2018 – 2021

Rok	Liczba rodzin dysfunkcyjnych, w których występują problemy opiekuńczo - wychowawcze		
	Ogółem:	rodziny wielodzietne	rodziny niepełne
2018	306	15	39
2019	290	12	39
2020	274	13	29
2021	249	12	20

Źródło: Sprawozdania GOPS w Zagnańsku

Rodziny zastępcze

Umieszczenia dziecka w formie pieczy zastępczej lub placówce opiekuńczo – wychowawczej jest ostatecznością po wykorzystaniu przez służby pracujące na rzecz wsparcia rodziny wszystkich form pomocy.

Współfinansowanie zadań powiatu przez gminy w zakresie pokrywania kosztów dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła obowiązek współfinansowania przez gminy właściwe ze względu na miejsce ich zamieszkania przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej po dniu 1 stycznia 2012r.

Zgodnie z art. 191. ust.9 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości odpowiadającej:

10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej **w pierwszym roku pobytu w pieczy zastępczej,**

30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej **w drugim roku pobytu w pieczy zastępczej,**

50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej **w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.**

Poniższa tabela przedstawia zestawienie wydatków ponoszonych przez gminy z tytułu pobytu dzieci w pieczy zastępczej w latach 2012-2014.

Tabela. Ponoszone przez gminę Zagnańsk kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej w latach 2018 – 2021

Rok	Liczba dzieci w rodzinie zastępczej	Liczba dzieci w placówce opiekuńczo wychowawczej	Kwota
2018	6 dzieci 3 rodzin	0	21 932,00
2019	5 dzieci 2 rodziny	0	27 726,93
2020	5 dzieci 2 rodziny	0	49 717,83
2021	12 dzieci z 6 rodzin	1	91 754,01

Źródło: Sprawozdania GOPS w Zagnańsku

Dane w tabeli wskazują, że od wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nadal wzrasta liczba dzieci umieszczonych poza rodziną biologiczną w powiecie kieleckim. Wzrastają wydatki gminy związane z ponoszeniem kosztów utrzymania dzieci w pieczy zastępczej. Umieszczenie dziecka poza rodziną biologiczną następuje po wyczerpaniu wszystkich możliwości pomocy rodzinie.

Przyczynami umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych i placówce opiekuńczo wychowawczej była: choroba alkoholowa, niezaradność rodziców w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych połączona z chorobą dziecka.

III. ZAŁOŻENIA PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY ZAGNAŃSK

1. Asystent rodziny.

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych zostaje przydzielony na wniosek pracownika socjalnego asystent rodziny.

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę.

Do funkcji asystenta rodziny zaliczono funkcję wsparcia psychiczno-emocjonalnego, diagnostyczno-monitorującą, opiekuńczą, doradczą, mediacyjną, wychowawczą, motywującą – aktywizującą, koordynacji działań skierowanych na rodzinę. Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary: bezpośrednią pracę z rodzicami, bezpośrednią pracę z dziećmi, działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny, organizację własnego warsztatu pracy.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej

- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną
- 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny
- 19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną. Podmioty udzielają asystentowi rodziny odpowiedniej pomocy w wykonywaniu czynności zawodowych.

Plan pracy z rodziną, obejmuje zakres realizowanych działań mających na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, a także zawiera terminy ich realizacji i przewidywane efekty. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15.

W Gminie Zagnańsk od 1 maja 2012 r. jest zatrudniony 1 asystent rodziny, pracujący z rodzinami z problemami opiekuńczo wychowawczymi a w latach 2017-2019 zatrudnionych było 2 asystentów.

Tabela 2. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny na terenie gminy Zagnańsk w latach 2012 – 2020

Gmina Zagnańsk	Liczba rodzin objętych wsparciem									
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	13	14	15	13	31	33	30	28	17	17

Źródło: Sprawozdanie GOPS w Zagnańsku

Rodziny, z którymi pracuje asystent rodziny to rodziny wieloprotymowe: problemy opiekuńczo wychowawcze wynikają często z innych dysfunkcji takich jak: ubóstwo, bezrobocie, choroba alkoholowa. Rodziny dziedziczą pewne umiejętności lub ich brak, ponadto brak wzorców i zasobów ogranicza możliwości rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Problemami, które najczęściej występowały w rodzinach, którym udzielono wsparcia i pomocy były: bezrobocie, uzależnienia, choroby, niezradność życiowa, bezradność w sprawach opiekuńczo-

wychowawczych. Podejmowanie współpracy z klientami jest więc zadaniem trudnym i wymaga podejmowania szeregu różnorodnych działań w zakresie pomocy rodzinom w kryzysie.

Pedagog szkolny

Pedagog szkolny oferuje pomoc uczniom i ich rodzicom w następujących problemach:
analizowaniu przyczyn niepowodzeń szkolnych,
eliminowaniu napięć psychicznych na tle niepowodzeń szkolnych,
rozwiązywaniu trudności powstających na tle konfliktów rodzinnych,
nawiązywaniu kontaktów z rówieśnikami i środowiskiem,
przeciwdziałaniu skrajnym formom niedostosowania społecznego dzieci i młodzieży,
wdrażaniu uczniów do przestrzegania obowiązujących norm społecznych,
przeciwdziałaniu paleniu tytoniu, spożywaniu alkoholu i używaniu narkotyków poprzez ukazywanie społeczno-ekonomicznych, zdrowotnych i moralnych skutków uzależnień,
pokazaniu alternatywnych „sposobów życia” i ograniczeniu zainteresowania młodych ludzi środkami psychoaktywnymi i negatywnymi subkulturami,
dożywianiu i organizowaniu pomocy materialnej uczniom z rodzin o trudnej sytuacji życiowej (pomoc w uzyskaniu zasiłków, stypendiów),
w wyborze dalszego kierunku kształcenia i zawodu,
w nawiązaniu kontaktów z Poradniami Pedagogiczno-Psychologicznymi i innymi specjalistycznymi, terapii pedagogicznej i logopedycznej

Placówki wsparcia dziennego

Placówka wsparcia dziennego jest formą wsparcia rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych. Na terenie gminy Zagnańsk funkcjonują świetlice szkolne i świetlice środowiskowe w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.

Świetlice szkolne funkcjonują w:

1. Zespole Szkoły Podstawowej Nr 2 i Przedszkola w Zagnańsku, która spełnia funkcję opiekuńczą oraz organizuje zajęcia wyrównawcze i korekcyjno – kompensacyjne dla uczniów z trudnościami w uczeniu się. Prowadzi zajęcia zgodne z programem wychowawczo – profilaktycznym szkoły. Są to zajęcia integracyjne, zapobiegające agresywnemu zachowaniu, rozwijaniu zainteresowań uczniów oraz promujące zdrowy styl życia. prowadzi spotkania i warsztaty z twórcami ludowymi, kombatantami i ludźmi związanymi z naszą małą ojczyzną.
2. Zespole Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Tumlinie, która spełnia funkcję opiekuńczą i specjalistyczną w tym zajęcia kompensacyjne i logopedyczne.
3. Szkole Podstawowej w Kajetanowie, która spełnia funkcję opiekuńczą . Uczniowie mają zapewniona pomoc w odrabianiu lekcji oraz zajęcia rozwijające ich zdolności i uzdolnienia manualne, plastyczne. Zajęcia specjalistyczne w tym korekcyjno – kompensacyjne.
4. Zespole Szkoły Podstawowej, Przedszkola i Gimnazjum w Samsonowie, która spełnia funkcję opiekuńczą.
5. Szkole Podstawowej nr 1 w Zagnańsku, która spełnia funkcję opiekuńczą

Program każdej godziny świetlicowej był dostosowany do potrzeb i zainteresowań osób uczestniczących w zajęciach. Każda ze świetlic prowadziła zajęcia warsztatowe na tematy relacji w rodzinie, alkoholizmu, narkomanii, prowadzone były pogadanki na temat przyczyn uzależnienia i współuzależnienia.

Na zajęciach świetlicowych podejmowano próby pomocy dzieciom wychowującym się w rodzinach z problemami opiekuńczo wychowawczymi. Celem zajęć nie miała być eliminacja pierwotnych urazów, lecz osłabienie sił oddziaływania psychologicznych źródeł zaburzeń oraz zwiększenie umiejętności radzenia sobie z trudnościami.

Dostarczano dzieciom społecznych doświadczeń stanowiących przeciwwagę dla ich urazowych przeżyć, budowano alternatywne źródła wsparcia emocjonalnego oraz uczono ich bardziej konstruktywnych sposobów społecznego funkcjonowania.

Zajęcia w świetlicach środowiskowych stwarzały szansę budowania pozytywnych więzi z rówieśnikami oraz zdobywania poczucia przynależności do grupy i bezpieczeństwa.

Placówka wsparcia zapobiega wielokrotnie pogłębianiu się dysfunkcji w relacjach pomiędzy dziećmi i rodzicami, zapobiega umieszczeniu dziecka w placówce całodobowej, poprzez zapewnienie dziecku podstawowych potrzeb bytowych, rozwojowych i emocjonalnych.

Poradnictwo specjalistyczne

Praca z rodziną może być prowadzona przez gminę w szczególności w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego.

Na terenie gminy Zagnańsk poradnictwo specjalistyczne realizowane jest w:

1. Gminnym Punkcie Konsultacyjnym ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień oraz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Rozwiązywania Problemów Opiekuńczo-Wychowawczych

konsultacji udziela:

- certyfikowany specjalista z zakresu uzależnień,
- psycholog,
- prawnik,
- pedagog,
- pracownik socjalny.

2. W szkołach pracują pedagodzy szkolni.

3. Rodziny w kryzysie mogą korzystać z porad i konsultacji udzielanych w ramach obowiązków służbowych przez:

- pracowników ośrodka pomocy społecznej
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Zespołu Interdyscyplinarnego
- policjantów
- nauczycieli, wychowawców, pedagogów szkolnych
- pracowników służby zdrowia
- kuratorów rodzinnych

Program wspierania rodziny nastawiony jest w głównej mierze na rozwiązywanie sytuacji kiedy, w związku z występującymi w rodzinie problemami, dysfunkcjami i trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych dziecko pozbawione jest możliwości właściwego rozwoju swojej naturalnej rodziny. Celem programu jest stworzenie takiego systemu wsparcia, który pozwoliłby na wspieranie i wspomaganie rodziny przeżywającej trudności tak, aby mogła ona powrócić

do prawidłowego funkcjonowania i pełnienia roli opiekuńczej i wychowawczej, zamiast zastępować ją w pełnieniu tych funkcji. Założeniem programu jest więc wspieranie rodziny naturalnej już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz zapobieganie konieczności umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Praca z rodziną prowadzona musi być również w przypadku umieszczenia dziecka poza rodziną. Zgodnie bowiem z ideą ustawy o wspieraniu rodziny piecza zastępcza powinna mieć charakter okresowy, a praca z rodzinami biologicznymi powinna przynieść pozytywne efekty w postaci możliwości powrotu dzieci do rodziny biologicznej.

Założenia realizowane będą poprzez:

- wspieranie potencjału rozwojowego rodziny biologicznej,
- działania profilaktyczne zapobiegające powstawaniu w rodzinach sytuacji kryzysowych,
- wymagających interwencji, poprawa bezpieczeństwa socjalnego rodzin,
- skuteczne reagowanie w sytuacjach kryzysowych już zaistniałych poprzez udzielanie wielopłaszczyznowego wsparcia,
- działania profilaktyczne zapobiegające uzależnieniom od substancji psychoaktywnych, udzielanie pomocy w przezwyciężaniu uzależnień,
- wzmocnienie systemu gwarantującego prawidłowy proces wychowawczy oraz działania profilaktyczne zapobiegające niedostosowaniu społecznemu, marginalizacji i wykluczeniu dzieci i młodzieży,
- aktywizowanie dzieci i młodzieży na rzecz własnego rozwoju,
- wspomaganie dziecka w środowisku szkolnym poprzez
- wzbogacanie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów
- wymagających pomocy - zapobieganie niepowodzeniom i trudnościom,
- przeciwdziałanie niedożywieniu dzieci,
- zabezpieczanie podstawowych potrzeb materialnych rodziny,
- przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin,
- zapobieganie wykluczeniu społecznemu,
- wzmacnianie i wyzwalanie zasobów tkwiących w rodzinach,
- wspieranie rodziny w funkcjach wychowawczych, opiekuńczych i socjalnych,
- koordynowanie wszystkich działań instytucji samorządowych
- organizacji pozarządowych mogących służyć pomocą rodzinom.

Działania przewidziane w założeniach programu umożliwią realizowanie na szczeblu gminnym, w środowisku lokalnym polityki prorodzinnej rozumianej jako stwarzanie odpowiednich warunków prawnych, ekonomicznych i społecznych wzmacniających rodzinę, zapewniających jej trwałość, rozwój oraz właściwe zaspokajanie przez nią podstawowych potrzeb. Zasadą nadrzędną jest tu ścisła współpraca wszystkich podmiotów działających na rzecz dzieci i rodzin co gwarantuje skuteczność podejmowanych działań.

IV. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

V. CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Cel - Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.

Zadania:

Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne dla rodziców

Opracowywanie i wdrażanie projektów i programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin i dzieci

Kierowanie osób uzależnionych na leczenie za pośrednictwem Gminnej Komisji

Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, realizującej Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii

Włączenie Zespołu Interdyscyplinarnego w rozwiązanie problemu przemocy w rodzinie

Kształtowanie u rodziców właściwych postaw wychowawczych zgodnych z normami i wartościami społecznymi

Zapewnienie rodzinie wsparcia i pomocy asystenta rodziny

Organizowanie szkoleń dla asystenta rodziny

Organizowanie grup wsparcia w tym rodzin wspierających i najbliższych członków rodziny

2. Cel - Zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom w rodzinach zagrożonych.

Zadania:

- Zapewnienie pomocy usługowej dla rodzin z dziećmi, w tym opiekuńczych i specjalistycznych,
- Prowadzenie placówki wsparcia dziennego i zapewnienie w niej miejsc dla dzieci oraz kierowanie dzieci na zajęcia do innych placówek tego typu,
- Objęcie dzieci indywidualną terapią psychologiczno-pedagogiczną,
- Kierowanie dzieci na kolonie i obozy realizujące programy przeciwdziałania uzależnieniom,
- Objęcie rodzin przeżywających trudności pomocą rodzin wspierających,
- Organizowanie szkoleń dla rodzin wspierających,
- Kształtowanie systemu wartości u dzieci z rodzin dysfunkcyjnych,
- Współfinansowanie pobytu dziecka w placówkach opiekuńczo – wychowawczych,
- Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny przeżywającej trudności,

3. Cel - Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.

Zadania:

- Utrzymywanie osobistych kontaktów dzieci z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów,
- Udzielenie pomocy rodzicom biologicznym w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej
- Opracowanie we współpracy z rodziną biologiczną planu pracy, który jest zbieżny z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej
- Wsparcie finansowe rodzin dostosowane do bieżących potrzeb
- Pomoc rodzinom w prawidłowym prowadzeniu gospodarstwa domowego
- Organizowanie treningów rodzicielskich
- Angażowanie rodziców do ponoszenia współodpowiedzialności za sprawy dziecka (wybór szkoły, zawodu, rozwijania talentów, osiągnięcia dobrych wyników w nauce, zaangażowania w życie rodziny, szkoły społeczności lokalnej i inne)

Do realizacji założonych celów będą prowadziły działania, których wybór zostanie poprzedzony szczegółową analizą sytuacji danej rodziny. Podstawowym narzędziem służącym do diagnozy jest wywiad środowiskowy, przeprowadzony przez pracownika socjalnego. Pełna i efektywna realizacja celów założonych w programie będzie możliwa dzięki kompleksowemu spojrzeniu na rodzinę przeżywającą trudności oraz podjęciu systemowych rozwiązań przy współpracy wszystkich osób,

instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami. Priorytetem naszych działań jest uznanie podmiotowości dziecka oraz jego prawa do wychowania w rodzinie lub jak najszybszego powrotu do rodziny.

VI. ODBIORCY PROGRAMU

Odbiorcami programu są rodziny wychowujące dzieci na terenie Gminy Zagnańsk dotknięte dysfunkcjami: przemocą, problemem uzależnień, zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rodziny, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

VII. DZIAŁANIA

Tabela Harmonogram działań programowych

Cele szczegółowe	Zadania	Osoba/zespół/partnerzy/odpowiedzialni za realizację	Czas realizacji
Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców	Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne dla rodziców	psycholog, radca prawny, specjalista terapii uzależnień	2022-2024
	Opracowywanie i wdrażanie projektów i programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin i dzieci	GOPS, Szkoły, - Organizacje realizujące programy profilaktyczne	2022-2024
	Kierowanie osób uzależnionych na leczenie za pośrednictwem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	pracownicy socjalni, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Sąd Rejonowy, Poradnie ds. uzależnień, Grupa AA „Bartek”.	2022-2024
	Włączenie Zespołu Interdyscyplinarnego działającego przy GOPS w rozwiązanie problemu przemocy w rodzinie	pracownicy socjalni, zespół interdyscyplinarny	2022-2024
	Kształtowanie u rodziców właściwych postaw wychowawczych zgodnych z normami i wartościami społecznymi	pracownicy socjalni, Poradnie Rodzinne w Kielcach, asystent rodziny, rodzina wspierająca	2022-2024
	Zapewnienie rodzinie wsparcia i pomocy asystenta rodziny	pracownicy socjalni, asystent rodziny, Sąd Rodzinny w Kielcach	2022-2024
	Organizowanie szkoleń dla asystenta rodziny	GOPS	2022-2024
	Organizowanie grup wsparcia w tym rodzin wspierających i najbliższych członków rodziny	pracownicy socjalni, rodzina, osoby wspierające	2022-2024
Zapewnienie szczególnej ochrony	Zapewnienie pomocy usługowej dla rodzin z dziećmi, w tym opiekuńczych i specjalistycznych	pracownicy socjalni, opiekunki środowiskowe GOPS	2022-2024

dzieciom w rodzinach zagrożonych	Prowadzenie placówki wsparcia dziennego i zapewnienie w niej miejsc dla dzieci oraz kierowanie dzieci na zajęcia do innych placówek tego typu	GOPS, świetlice środowiskowe, świetlice szkolne	2022-2024
	Objęcie dzieci indywidualną terapią psychologiczno-pedagogiczną (szkoła, poradnia)	Poradnie Pedagogiczno - Psychologiczne, pedagodzy szkolni	2022-2024
	Kierowanie dzieci na kolonie i obozy realizujące programy przeciwdziałania uzależnieniom	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Kuratorium Oświaty, PCPR, pracownicy socjalni, szkoła	2022-2024
	Objęcie rodzin przeżywających trudności pomocą rodzin wspierających	GOPS, rodziny wspierające	2022-2024
	Organizowanie szkoleń dla rodzin wspierających	GOPS	2022-2024
	Kształtowanie systemu wartości u dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	Nauczyciele, pedagodzy, wychowawcy	2022-2024
	Współfinansowanie pobytu w placówkach opiekuńczo – wychowawczych	GOPS	2022-2024
	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny przeżywającej trudności	pracownicy socjalni, asystent rodziny, kurator, pedagog, wychowawca	2022-2024
Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych	Utrzymywanie osobistych kontaktów dzieci z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów	rodziny biologiczne, opiekunowie pieczy zastępczej, pracownicy socjalni, asystent rodziny, kurator, psycholog	2022-2024
	Udzielenie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej	pracownicy socjalni, PUP, pracodawcy	2022-2024
	Opracowanie we współpracy z rodziną biologiczną planu pracy, który jest zbieżny z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej	asystent rodziny, rodzina wspierająca pracownicy socjalni, opiekunowie pieczy zastępczej, rodzice biologiczni	2022-2024
	Wsparcie finansowe rodzin dostosowane do bieżących potrzeb, w tym na dojazd do dzieci	Gmina, GOPS	2022-2024
	Pomoc rodzinom w prawidłowym prowadzeniu gospodarstwa domowego	Centrum wolontariatu, asystent rodziny, sąsiedzi, rodzina wspierająca, psycholog, kurator, rodzina	2022-2024
	Organizowanie treningów rodzicielskich	GOPS, prowadzący treningi rodzicielskie	2022-2024

<p>Angażowanie rodziców do ponoszenia współodpowiedzialności za sprawy dziecka (wybór szkoły, zawodu, doping do nauki, do poprawy zachowania)</p>	<p>pedagog szkolny, psycholog, wychowawca dziecka w szkole, pracownicy socjalni, opiekunowie pieczy zastępczej</p>	<p>2022-2024</p>
---	--	------------------

VIII. CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja gminnego programu wspierania rodziny została zaplanowana na lata 2022 – 2024. Jest on dokumentem otwartym, może podlegać okresowej weryfikacji, modyfikacji i uzupełnieniu.

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania Programu Wspierania Rodziny są:

- środki własne gminy Zagnańsk zaplanowane na dany rok w budżecie GOPS w Zagnańsku na realizację gminnego programu wspierania rodziny oraz w budżetach innych jednostek organizacyjnych,
- środki własne gminy pochodzące z podatku od sprzedaży napojów alkoholowych, dotacje z budżetu państwa,
- środki pozabudżetowe.

X. REALIZATORZY PROGRAMU

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zagnańsku (Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, specjalista terapii uzależnień i przemocy w rodzinie, pracownicy socjalni).

PCPR Kielce.

Policja

Poradni Pedagogiczno- Psychologiczne.

Placówki Oświatowe.

Poradnie Rodzinne.

Sąd Rodzinny

Powiatowy Urząd Pracy.

Placówki Służby Zdrowia.

Rodziny wspierające.

Grupa AA „BARTEK”

Organizacje pozarządowe

XI. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb. Monitoring programu polegał będzie na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań oraz wcześniej ustalonych działań w oparciu o diagnozę problemu społecznego od podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Celem monitorowania jest sprawdzenie czy założone cele zostały osiągnięte i w jakim stopniu. Dane zawarte w monitoringu umożliwią dokonywanie bieżących zmian jeśli zajdzie taka potrzeba.

XII. SPOSÓB KONTROLI REALIZACJI PROGRAMU

Zgodnie z art. 179 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej co roku w terminie do 31 marca kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zagnańsku będzie składał Radzie Gminy Zagnańsk sprawozdanie z realizacji programu (wraz ze sprawozdaniem rocznym z działalności Ośrodka) oraz przedstawiał potrzeby związane z jego realizacją.

Uzyskane dane pozwolą na ocenę wartości programu oraz pomogą w dalszym planowaniu, realizacji i rozwoju jego działań. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Zagnańsk na lata **2022 - 2024** zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności dzieci. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.

Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację programu powinny włączyć się aktywne instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami, wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny dziecka.

**PRZEWODNICZĄCA
RADY GMINY**

Renata Pistakowska